

Calc(0625(1))
UB
Universitat Autònoma de Barcelona
Biblioteca d'Humanitats

Universitat Autònoma de Barcelona
Biblioteca d'Humanitats

Es el cas, que, abans que l'any tombès, el Jordi Murià em va deixar el teu llibre " Ronda naval sota la beira" i el vaig llegir de correçuita. Discutirem i comentarem alguns aspectes del teu llibre. D'acord al meu nefast sistema, de dir la meua opinió literària sense que me la demanin, al escriure la salutació nadalenca, ja deixaba endevinar la fatalitat del comentari. La mort del Jordi he ha retrasat tot una mica.

Em disculparàs que no et dongués detalls de la malaltia del Jordi. Desde el principi varem sapiguer que no tenia cura. Pero vaig considerar que, era deure i prerrogativa dels familiars que tinguessin relació amb tu, el donar-te les noves. Tota la feina era tractar-l'he amb naturalitat, com si no sapiguéssim res. Era difícil. El veiem apagar-s'he, amb esperàdiques revifades, minat per la malaltia, i teniem que aprofitar qualsevol moment de reacció, per mostrar entusiasme. Ell, concentrat en la seva cura, es mantingué serè, creiem que ignorant la fatalitat del seu destí. L'enterrament fou al Panteó Jordi. El dia era bonic. Sol, llum, cel blau, però, les toies asteques tot ho esguerren. Ara s'han motoritzat, i tenen un potent compressor per a fer les excavacions, cosa a la que no m'hi oposo, però al menys, el Sindicato de Excavadores para el Eterno Descanso, con Compresor, del Panteón Jardín y Similares, en els seus estatuts, tindria que manar parar la màquina, encara que cobrés extra el temps de les parades, en el moment que es produís un descens al costat. Varem tenir que ajornar un moment els pensaments transcendentals i, amb certes males maneres, fer parar el seroll. I en XXXX l'emoció dels pensaments, jo pensava que potser dintre de 10.000 anys, uns arqueòlegs d'aquells temps, descobreixin una necròpolis a unes elevacions, on sospiten les runes de la desapareguda capital dels mentados mexicanos. I que trovin al Jordi i el considerin un prototipus asteque i montin una nova teoria, ~~xxxxxxx~~ fonamentada en el llarg dels ossos, la prominència del front, l'angle facial i l'estat de la dentadura. Tot això que jo pensava, potser per a no plorar, fou interromput per unes cosses fosques, que, desota d'uns sombreros de palla, tiraven palades de terra. No aixecaven els ulls i potser no tenien molta vista, perquè palaven la terra

sense esma, i un d'ells l'anava tirant a les cames d'un altre, amb parsimonia, amb una certa uncio, una sí i altre també, i l'altre anava fent, sense protestar, petser sense decidir, si ell enterrava algu o l'enterraven a ell. La maleida compressora ens torna al moment social.

En Giménez Betey a una carta em diu que estas molt euforic, vital i fet un senyor gerent. M'en alego molt. Ell, en canvi, es mostra una mica receles al iniciar la nova competencia artistica.

Quand tingue el llibre i llegí "Renda naval...", vareig somriure i judica que era un titol surrealista o semblant. Després vaig veure que era absolutamente figuratiu. La solapa em digue que era un concepte de novella molt personal, pero, com de "l'Ombra de l'atzavara" havia llegit quelcom semblant, no vaig fer cas. Els primers capitols eren esplendits, tenien força, gracia, intencio, agilitat, originals. ; Me les prometia mol bones! I això amb un domini de les paraules, que començava a sentir una mena de culpabilitat per l'atreuiment, quasi sacrilegi, d'escriure en català a un senyor que penso tindrà un lloc destacadissim en els clàssics de la llengua catalana. I ara comença el fet. Pensant hi, he descobert que, gairabè tothom espera que l'autor escrigui la novella que ell va pensant, i es mostra sorprès quand l'autor, fent us del dret que sembla que te, escriu la seva novella. Amb això vull dir, que no passa el que "et" promets i l'acció no va pels camins presentits. Passades aquestes pàgines de descencert, acceptes la voluntat de l'autor i tornes a la novella tal com es.

Així que, com a narració d'un fet vital, "L'ombra de l'atzavara" es considerada més novella, i jo soc del mateix parer. Ja he senyalat l'acelerat domini del idioma. Absolutament original, la presència de la boira, em porta al pensament una narració de l'Allan Poe, en la que, quand este més intrigat, s'esfumen dins la boira. Penso que serà un dels llibres que sera més apreciat cada vegada que sigui rellegit, i literàriament quedí més que l'altra.

Quand encara estaves aquí, va morir l'escultor extremeny que vivia al pis de sobre, aquí a Nuevo León, i l'estat en que deixà a la seva viuda, em decidí a comprar el terreny a Satélite, pagant cada mes, fins a passar sis anys. Ja propietat de la meva dona, ha arribat de Suïssa, per una petita estada, el seu germà, arquitecte, i ens fem una casa. Tu coneixes el nostre pis. Cada vegada que esternudes una mica fort, surt un nano per la finestra. Teniem que canviar de pis i el cost dels llogers aconsella fer la casa. L'any que ve, per les Olimpíades, espero als meus familiars de

Barcelona i aquí penso estar. Després em queda visitar Grècia. Encara que recordo que la meva mare deia que "Jaula hecha, pájaro muerto" i que es foll assegurar el que es farà el dia de demà, el fet de tenir la casa no decideix res.

L'Andujar torna cap a Barcelona el 30 d'aquest mes, Dies mediante. L'Andujar feu un viatge fa uns pocs anys, quand el Fondo de Cultura Economica va obrir una sucursal, em penso que a Barcelona, encara que això tu o coneixes millor que jo. A la tornada parlava amb llàstima de la gent que vivia a Espanya, que no es donaven compte del mal que patien i la dissolució ideal i no se quantes cosses mes. I ara, al poc temps, amb una emoció més comprensible, retorna al seu mon. Ja saps que no critico la tornada, al contrari, critico i començo a no poder frenar el despreci, per les "hablades" d'abans. ; Aquesta gent es la que em pot fer mal i zzz i no tant els Ulloas. Aquestos em poden destruir físicament, pero els altres erosionen el meu apreci per els "idealistes" a qui jo suposava més integritat.

El fet curiós es que tots volen anar a Barcelona. Un asturià que a guanyat molts diners, em deia que si tornava, aniria a Barcelona, a la que coneixia els últims temps de guerra. Un madrilenyista, advocat, que també a fet l'Amèrica, després d'un viatge d'exploració, també em parla de Barcelona i del negoci que pensa establir. ¿ què tindrà aquesta ciutat ?
• ¿ què ne tindran les altres ciutats ?

Per fi d'any ~~xixx~~ vaig pintar 100 quadres, per un hotel a una illa del Caribe. El decorador, el mateix del Maria Isabel. L'encarreg el tenia un pintor mexicà, molt simpàtic, que faltava un mes per l'inauguració, no ~~havia~~ havia fet res. Els vaig fer i encara que per altres no serien gran cosa, jo quedà plegadet. Un arquitecte de Puerto Rico els ha vist i ha vingut a buscar l'autor, aquí. Li han dit que sí, pero res més.

T'adjunto unes fotos de la baralla de l'Ultiminio i el Carlos Ortiz per el campionat mundial. Les lletres que hi han al costat les pots llegir, naturalment, pero no tenen molta xispa. Tindries que haver llegit altres cosses. Han arribat a escriure amb totes les lletres que el campió Carlos Ortiz es un "maricon", això després de fer l'hi una cara nova al Ultiminio. Els policies amb la pistola a la ma, (fotos a Life) el campió mundial fugint de l'Hospitalitat mexicana ficant el cap a la galleda, els ululants "huitzilipolotchitos" pujant al ring i enserrant-lo i les llums del damunt, per solidaritat nacional, tombant avall, per entrar a la bola, tot fou un

espectacle fantàstic que no sempre es pot veure. Els comentaris que seguien dies després eren "sabrosos" però ja eren flors de cementiri.

Aquest esperit olímpic s'està afinant amb unes petites olimpíades que fan, per entrenar-s'hi a portar l'uniforme supesso, perquè els ànals i atlètics els fan els equips estrangers. A les proves de gimnàs, un francès prengué mal i el vantenir mig hora estès, allí al costat de la lona, fins que van trevar una camilla per portar-l'ho. Una de les noies es quedà sense música i ella tota enfadada els i proporciona un disc que ella ja portava per si las moscas, i com a conseqüència no tingué massa puntuació, perquè cada vegada que aixecava la cama ho feia amb massa furia, com si a la punta de sabatilla hi trovés quelcom de invisible però "presunto". La francesa Kiki Caron, fou objecte de demostracions bastant "machas". Els estudiants varen tombar unes menes de filferrades i es ficaren dins, sense pagar, a ulular amb ganes. Li afegiren uns ra, ra, ra, i Kikis, i en deien porras. La televisió ho pasava i a la mentada Kiki li varen fer treure la roba que es posen al sortir de la aigua, perquè l'admiressin millor amb el traje de bany ben mulladet. No protesto per l'espectacle, bonic i estimulatiu, però protesto en nom de la Societat de Nacions i Drets de la Dona que Neda, de la brutalitat pre-olímpica. Un gorila amb vestit de arbitre de natació, amb l'escut corresponent sobre la butxaca de dalt del "saco", tenia que tirar un tiro per donar la sortida als nadadors. El tiro va fer llufa i tots els nadadors eren de cap a l'aigua. Tornaren a repetir i tampoc funcionà. A la tercera vegada, sortí quan ningú l'esperava, amb molt soroll, i tots es varen tirar de cap com varen poder, davant de l'estupefacció del mateix arbitre que es mirava el canó molt enfadat.

Es veu que s'han pres seriosament allò de que interessa competir i no els resultats. Però pels cartells de la Olimpíada no fan competència, sino que els encarregan als seus maces. L'últim enfocament és donar-l'hi caracter "cultural". Moltes exposicions de pintura, dels països participants, que poca gràcia els farà. Han començat a dir que així o feia Grècia. A mi per arrodonir, m'agradaria que, als grecs de Xochimilco els vestís in amb fandilleta, una cinta al cap i els cabells trenats, com els guerrers d'Esparta. I els mariachis tocan sense parar "Nunca en domingo" amb força "falsetes rancheros". És un estupro a la memòria de Grècia.

I perquè veguís la vitalitat d'aquest poble, t'explicaré que un diplomàtic mexicà fou assassinat per la seva ex-dona, o sense ex, que ja no recordo i no ve massa al cas, i un gringo mace. No se per quines raons tots els diaris feient molt soroll amb aquest crim, discriminant els hàbits uals del dia. Ja savien quins eren els assassins, i que estaven als E.U., però

no trovaben el "corpus mortus". El següent punt suspensiu fou el que es trobà una maleta amb estris, i després varen oferir uns milers de pesos a qui trobes el mort. Tenia que estar entre el Km, tal i el qual i a uns centenars de metres a banda i banda de la carretera tal. I aquí ve el hò. Amb un lloc tan reduït varen trobar 8010 morts, no recordo. La premsa en lletres grosses portava: "La policia descencertada. No sabe que ha er con tantos muertos." D'aquí aquets últims potser en prengueren nota i els donarien una patada quand els periodistes estrangers es tombessin, per l'enrenou que els causava, el cas es que ^{no} s'ha parlat res d'ells. A la fi es produí un "éxito más de la policia", i feta la reclamació diplomàtica, l'interès popular es desvia al partit de futbol del pròxim diumenge.

Podria xerrar encara molt, pero penso que tinc que passar punt final. El Gimenez Botey em deia que volia preparar un sopar o berenar amb els antics amics de Botja. Si això es produeix, amb les salutations, no disimullis, per favor, la situació d'aquí. Estic fastiguejat de tantes crítiques turístiques i els constans atacs a Europa, que sembla que ara ocupa el lloc que fins fa poc corresponia a Espanya.

Be, fins altre. Alicia i els nens us saluden. Queda una mica roma, pero ha sortit tot sol. Rep una forta abraçada

Gimenez